Skolinspektionen

Beslut

Datum 2026-11-13
Dnr SI 2026:652

Huvudman

Skellefteå kommun
utbildningocharbetsmarknad@skelleftea.se

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i Skellefteå kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 21 maj 2026

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Skellefteå kommun en anmärkning avseende brist rörande omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande. Skellefteå kommun ska senast den **15 februari 2027** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:652) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 genomfört en tillsyn av vuxenutbildningen i Skellefteå kommun. Tillsynen avgränsades till tre yrkesutbildningar inom vård- och omsorg: platsförlagd vårdutbildning, äldreomsorgslyftet samt erbjudande om validering och kompletterande självstudier (kompletterande vårdutbildning). Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande arbetsplatsförlagt lärande, erbjudande om validering, utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsnivå, behov och förutsättningar samt beslut om orienteringskurser.

Skolinspektionen har den 21 maj 2026 beslutat att förelägga Skellefteå kommun att senast den 25 september 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brist rörande omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande på den kompletterande vårdutbildningen.

Skellefteå kommun har den 8 september 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Skellefteå kommun har följt föreläggandet samt om påtalad brist har avhjälpts.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 21 maj 2026 bedömde Skolinspektionen att elever som läste den kompletterande vårdutbildningen inte fick arbetsplatsförlagt lärande (apl) motsvarande minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen. Huvudmannen förelades därför att se till eleverna vid den kompletterande vårdutbildningen får arbetsplatsförlagt lärande motsvarande minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen, om rektorn inte för enskilda elever fattat beslut om annat.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår bland annat följande. Huvudmannens tolkning är att apl ska utgöra minst 15 procent av det som kvarstår av utbildningen, efter kartläggning och validering. Detta gäller även för utbildningar som påbörjades efter den 1 januari 2025. Som stöd för detta hänvisar huvudmannen till Skolverkets tolkning i publikationen ”Planera, genomför och följ upp arbetsplatsförlagt lärande” (2025) där det framgår att om en del av utbildningen har validerats ska andelen apl beräknas utifrån den kvarvarande delen av utbildningen. Apl ska då motsvara 15 procent av det som kvarstår av utbildningen.

Av redovisningen framgår vidare att huvudmannen har vidtagit åtgärder för att omfattningen av apl ska utgöra minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen efter validering. Tidigare var utgångspunkten att eleverna ska ges apl med en omfattning om åtta veckor, men för det fall en kartläggning visat att eleven har arbetslivserfarenhet från ett eller flera områden kan antalet veckor apl minska. Nu har omfattningen av apl förlängts med ytterligare två veckor, vilket innebär att eleverna som utgångspunkt har tio veckor apl. Huvudmannen uppger

vidare att vuxenutbildningens åtgärd har lett till att samtliga elever, där inte ett rektorsbeslut om reducering av apl för enskild elev finns, uppnår målet om en omfattning av minst 15 procents apl på den resterande utbildning som kvarstår efter validering.

Skolinspektionen har tagit del av två individuella studie- och valideringsplaner. Av dessa framgår att eleverna läser 1350 verksamhetspoäng, har apl i åtta veckor och att omfattningen av apl har beräknats på det som kvarstår av utbildningen efter validering. Vidare har Skolinspektionen tagit del av två beslut om reducering av apl. Av dessa beslut framgår att vid reducering av omfattning av apl har beräkningen utgått från 15 procent av de verksamhetspoäng som kvarstår efter validering. Med hänvisning till elevens behov och förutsättningar har därefter omfattningen av apl reducerats ytterligare med 0,7 veckor för respektive elev. Besluten är fattade av biträdande rektor.

Rättslig reglering

I utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande (20 kap. 6 a § skollagen).

Inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå beräknas 20 verksamhetspoäng för en veckas heltidsstudier eller för validering av kunskaper av motsvarande omfattning. Inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå beräknas en verksamhetspoäng för varje gymnasiepoäng (2 kap. 2 § förordningen om vuxenutbildning).

För utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024 gäller enligt 2 kap. 28 § förordningen om vuxenutbildning följande[1]. I en sammanhållen yrkesutbildning ska omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen. Om det är lämpligt med hänsyn till en elevs behov och förutsättningar och eleven begär det, får rektorn besluta att det arbetsplatsförlagda lärandet ska omfatta mindre än 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen eller undantas helt för den eleven.

För utbildning på en sammanhållen yrkesutbildning som påbörjats innan den 1 januari 2025 gäller att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma i alla sammanhållna yrkesutbildningar inom regionalt yrkesvux. Omfattningen ska för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen eller av den del av utbildningen som inte

[1] Se ikraftträdande- och övergångsbestämmelser i SFS 2022:1093.

har validerats (5 § förordning (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2021:101[2]).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte följt tidigare föreläggande och att huvudmannen alltjämt inte har säkerställt att alla elever som läser den sammanhållna yrkesutbildningen kompletterande vårdutbildning ges apl i en omfattning som motsvarar minst 15 procent av utbildningen, om rektorn inte efter begäran från en elev beslutat om annat.

Såvitt avser utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024 bedömer Skolinspektionen att det följer av 2 kap. 28 § förordningen om vuxenutbildning att omfattningen av apl för varje elev ska vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen, även om eleven validerat delar av utbildningen. Elever som läser den kompletterande vårdutbildningen ska därmed ges apl motsvarande minst 15 procent av 1300 verksamhetspoäng, vilket motsvarar 9,75 veckor. Omfattningen av apl ska följaktligen beräknas med utgångspunkt i hela utbildningen och inte utifrån den del av utbildningen som kvarstår efter validering. Om en elev begär det och det är lämpligt med hänsyn till elevens behov och förutsättningar kan dock rektor besluta om att minska omfattningen av apl i ett enskilt fall, exempelvis om valideringen som gjorts resulterat i ett erkännande av det kunnande (kunskaper) som apl skulle ge.

Av utredningen framgår att omfattningen av apl på den aktuella utbildningen utgår från 15 procent av den del av utbildningen som inte har validerats. Det är endast i de fall där en elevs omfattning av apl ska reduceras ytterligare som rektorn eller den biträdande rektorn har fattat ett beslut om det. Detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Skellefteå kommuns verksamhet vid vuxenutbildningen uppfyller inte författningarnas krav vad gäller omfattningen av apl på den kompletterande vårdutbildningen. Mot bakgrund av vad utredningen visar avseende huvudmannens grund för tolkning och beräkning, bedömer

[2] Se ikraftträdande och övergångsbestämmelser i SFS 2022:1404.

Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Skellefteå kommun en anmärkning.

X Lisa Naudot Bergh

Beslutsfattare
Signerat av: Lisa Naudot Bergh

X Klara Heikkilä Jonsson

Föredragande
Signerat av: Klara Heikkilä Jonsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Terje Holand medverkat.